

På perrongen

Av Jennie Schaeffer

Ett fotografi från Järnvägsmuseets arkiv visar stationshuset i Skinnskatteberg runt år 1900, med en perrong full av liv. Över 100 år har gått sedan fotografiet togs. Vad händer på samma perrong i nutid? Ett besök i november 2019 berättar mer.

^ Stationshuset i Skinnskatteberg runt år 1900.
Foto: Okänd. Bildkälla: Järnvägsmuseet.

KLOCKAN ÄR STRAX efter två och det är en fredag i november 2019 på Skinnskattebergs station. Mörkret börjar redan sänka sig över stationsområdet. Ett tiotal personer står och väntar på tåget mot Örebro på perrongen. Axel Liljebäck och David Berglund väntar på ett tåg vid spår ett. De är studenter på Skogsmästarprogrammet Skinnskatteberg och läser en skogsutbildning där teori om skogsbruk och praktiska övningar i fält blandas. De bor i Skinnskatteberg för studierna och tar ofta tåget när de ska åka iväg på helgerna. Denna fredag påbörjas resan till Oslo från Skinnskattebergs station. De tycker att det fungerar bra att ta tåget, om det kommer vill säga. Det gör det inte alltid.

FRÅN SPÅR ETT har resenärerna utsikt över stationsbyggnaden som ligger alldeles intill spåret och invigdes år 1900. Den ritades av SJ:s chefsarkitekt Folke Zettervall och är numera en av över 2 000 byggnadsminnesförklarade byggnader i Sverige. En byggnadsminnesförklaring innebär att byggnaden måste bevaras för all framtid och ska inte förvanskas, byggas om eller rivas. Stationshuset i Skinnskatteberg anses höra till sträckan Krylbo - Örebros bäst bevarade. Arkitekturstilen speglar en blandning av jugend och engelsk villastil. Taken är skifferklädda. Zettervall använde puts och tegel i fasaderna och utformningen av detaljer är gjord med noggrannhet. År 1990 bestämde sig SJ för att stänga stationen. Även om Valde Fehrm, stins i Skinnskatteberg, inte höll med om att stationen skulle stängas. Han drev stationen vidare, utan lön, åtminstone till 1994. Det sägs att SJ tog biljettmaskinen av honom, men han fortsatte sälja biljetter som han skrev ut på ett konduktörsblock. Med bidrag från länsstyrelsen renoverades Skinnskattebergs stationshus omsorgsfullt utvändigt under åren 2010-2012.

^ Axel Liljebäck och David Berglund, blivande skogsmästare, står och väntar på stationen i Skinnskatteberg en fredag i november 2019.

^ Stationshuset i Skinnskatteberg är inte längre en väntsal, men i restaurangen väntar ändå en del resenärer.

TÅGET KOMMER IN till stationen, de två studenterna och alla andra på perrongen kliver på ett Tåg i Bergslagen-tåg som har dagliga turer mot Örebro och Gävle centraler. Perrongen är nu öde. Men från stationen går numera inte bara tågavgångar utan också många bussar till olika delar av Västmanland. För väntande resenärer finns ingen väntsal, istället finns här en restaurang. Jag går in på restaurangen. Det är tomt sånär som på den vänlige restaurangägaren som verkar sitta och utbilda sig i träsnideri via instruktionsfilmer på Youtube. En man kommer in. Han köper något att dricka och jag tar min inköpta te och frågar om jag får slå mig ner. Det går bra, då han inte har bråttom. Han har startat sin resa från Fagersta redan vid klockan elva med buss och har nu två timmars väntan i stationshuset innan anslutande buss mot Riddarhyttan avgår. Han tar inte längre tåget så ofta. Förut fanns direkttåg mot Kristinehamn och det tog han för att hälsa på en släkting. Det är tråkigt att de avgångarna inte längre går säger han. En eller två gånger i veckan blir det en paus på stationen efter avklarade ärenden i Skinnskatteberg eller i Fagersta. Han är van att vänta numera.

Vårt samtal spinner lugnt iväg från resandet till politik och samhällsekonomi. I mellanrummen mellan tågans ankomster på perrongen och bussarnas avgångar på Stationshusets framsida, i ett rum som påminner om en väntsal men är en restaurang, finns tid att samtala.

■ DET FINNS MER

LÄSTIPS:

Västmanlands läns museum och Västmanlands Hembygdsförbunds årsbok nr 79 "Synnerligen märkliga". Byggnadsminnen i Västmanlands län. Skanser Lisa, Manbo Ia, Ehlton Fredrik. Skinnskattebergs stationshus, utvändig renovering och tak över balkong: Antikvarisk medverkan. Västmanlands läns museum 2012. "Glimtar från bygden: Skinnskatteberg förr och nu" utgiven 2004 på Lars Anderssons förlag.